

REFERAT

09.04.2025

Mødedato:	Onsdag den 26. marts 2025
Mødetid:	Kl. 16.00 til kl. 17.45
Mødested:	Blixens, lokale DS-105 Karen Blixens Boulevard 7, 8220 Brabrand
Deltagere:	Repræsentanter for foreninger/organisationer: • Niels Åge Skovbo, Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) • Nina Tofte Hansen, Arternes Aarhus • Søren Hald, Naturstyrelsen, Søhøjlandet • Bent Hviid, Idrætssamvirket Århus • Pil Birkefeldt Møller Pedersen, Bioscience (AU) • Nikolaj Sass Ebsen, Dansk Botanisk Forening • Sebastian Jonshøj, Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN) • Henning Ettrup, Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdelingen Aarhus • Ole Bøgh Vinther, Friluftsrådet i Århus Bugt • Christian Johansen, Århus Jæggerråd • Brian Munk Hulgaard, Landboforeningerne • Søren Wümpelmann Juhl, Dansk Skovforening • Barbara Dunn, Fællesrådene i Aarhus • Simon Grünfeld, Teknik og Miljø, Formand • Lene Vinther Larsen, Natur-afdl., Sekretær • Jette Bøjesen (referent), Natur og Miljø Afbud fra: • Ralf Maks Jensen, Østjysk Familielandbrug • Kent Olsen, Naturhistorisk Museum
Kopi til	Suppleanter og hovedforeninger, jf. kontaktdata

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø
Aarhus Kommune

Naturafdelingen

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 8940 2213
Direkte telefon: 8940 4025
Mobil: 2920 8154

Direkte e-mail:
leja@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-001261
Sagsbehandler:
Lene Vinther Larsen

Simon Grünfeld bød velkommen.

1. Opfølgning på referat fra seneste møde (onsdag d. 11. dec. 2024)

Ingen bemærkninger hertil.

Nina Tofte Hansen, Arternes Aarhus, orienterede om, at hun nu 'videregiver stafetten' til Ida Marie Haslev, idet hun har fået yderligere opgaver at varetage på nationalt plan indenfor foreningen Arterne.dk.

Ida Marie Haslev er ambassadør for ålegræs.

For god ordens skyld, informerede Sebastian Jonshøj om, at Søren Højager nu formelt har overdraget sin plads i Det Grønne Råd til Sebastian. Søren sender sine bedste hilsner til alle rådsmedlemmer.

09.04.2025

2. **Vandløbsrestaureringer med frivillige**

v. Niels Åge Skovbo

Med udgangspunkt i sin præsentation (vedlagt) fortalte Niels Åge levende om nylige tiltag med inddragelse af rigtig mange frivillige, hvor man gerne vil fremme de naturlige vandløb, bl.a. ved at sprede grus.

De store vandløb er alle 'kultiverede', så der arbejdes udelukkende med mindre vandløb. - De små bække er vigtige, for hér findes de største forekomster af små fisk.

Niels Åge viste fotos fra udrettet å-løb i Mårslet, hvor sand er et stort problem, fordi vandet har for stor fart på.

Insekterne i vandløb er vigtige. Hér er vandplanter, sten, dødt ved og skygge af afgørende betydning.

Niels Åge kunne fortælle, at den frivillige gruppe (lystfiskere, lodsejere og øvrige borgere) pt. har 433 medlemmer (Facebook).

Gruppen mødes, typisk i perioder af 3-4 timer, og lægger bl.a. grus og store sten ud i vandløb. Ved Pøt Mølle er fiskeforekomsten eksploderet, blot vha. udlægning af store sten i vandløbet.

Ved udlægning af eks. dødt ved i vandløb genopdager man hurtigt sjældne arter.

Projekt i Beder med 60 frivillige:

Ikke mindre end 60 frivillige mødte op en lørdag morgen kl. 10, og der blev spredt 120 m³ grus. - De lokale har virkelig taget ejerskab til projektet.

Projekt ved Harlev Mølle:

Å-løbet er blevet udvidet, og det er blevet et virkelig flot og vellykket projekt. Lodsejerne er virkelig glade.

Niels Åge forklarede, at vi skal lære at 'spille med' naturen, idet naturen skal kunne 'klare sig selv', når vi er gået. - Hvis man eksempelvis kan få 'lagt brinkerne ned', gør det en stor forskel for å-løbet.

Simon G. forklarede, at det ikke altid er hensigtsmæssigt at 'skære

grøde' (frem for at lade et vandløb 'passe sig selv').

09.04.2025

Der blev spurgt til de store græssende dyr og deres indvirkning på naturen, eks. afgræsning af brinkerne. - Hertil svarede NAS, at man gerne skal have afgræsset terrænet. Dyrene bevæger sig kun, hvor der er mest fremkommeligt.

Niels Åge forklarede, at man forsøger at arbejde med naturlig hydrologi – åen 'får selv lov at bestemme' løbet.

Niels Åge blev spurgt til, om han oplever en voksende interesse/bevægelse omkring vandløb, hvilket han bekræftede, bl.a. også henvendelser fra lodsejere, m.fl.

3. Naturprojekter i åbent land, herunder Grønne Projekter 2025

v. Lene Vinther Larsen

På baggrund af vedlagte præsentation fortalte Lene overordnet om:

Et Grønnere Aarhus – arealomlægning: Her er det samlede mål for skov og natur øget fra 12.000 ha til 16.000 ha.

Der blev spurgt til den nye lovgivning vedr. etablering af VE-anlæg på grønne arealer. - Hertil oplyste SG, at man i kommunen nu er meget glad for, at der bliver givet mulighed for at 'speede' processen op for at fremme etablering af VE-anlæg, selvom det på visse områder kan virke problematisk.

Sebastian J. understregede, at DN vil indgive et kritisk høringssvar, hvis det bliver tilfældet.

Det blev nævnt, at VE-anlæg formentlig altid kommer til at ligge tæt på eksisterende infrastruktur, pga. omkostningerne ved tilslutning.

Der blev spurgt til de generelle udfordringer på planområdet, hvortil Simon G. svarede, at det er en stor planmæssig udfordring – for alle parter – at ingen af parterne ved, hvilke planer de andre parter har.

Lene fortsatte sin fremlæggelse, bl.a. af fremtidige projekter:

Multifunktionelle ådals-projekter – Som kommune er det et ønske at staten på sigt rummer forskellige projekter i åbent land i én ordning.

Naturkvalitet – Vi er slet ikke i nærheden af at opnå den ønskede naturtilstand (på 40%). Der er ikke tilstrækkeligt at midler allokeret til fx at

bistå på private arealer, og dermed risikerer værdifuld natur at forsvinde.

09.04.2025

Simon G. tilføjede, at Natur og Miljø er blevet bedt af politikerne om en årlig opfølgning på de 'bindende mål'.

Lene tilføjede, at eks. dyrehold har vist sig vanskelig (pga. manglende økonomi) - men at naturplejen med dyr er nødvendig.

Lene beskrev arbejdet med vandområdeplaner og vandløbsindsatser. Her har Aarhus Kommune været i gang med arbejdet i mange år, og der arbejdes for at 'nå' ca. 10 strækninger pr. år frem til 2027.

Niels Åge S. nævnte, at man skal være opmærksom på, at det er dyrt at erstatte ødelagte drænrør, hvilket er lodsejers ansvar.

Grønne projekter 2024

Der er flere gode projekter, hvor Harlev Mølle er nævnt tidligere på mødet. Der er fokus på naturgenopretning og naturpleje af værdifulde naturområder og vandhuller bliver etableret og eksisterende plejes til gavn for bilag IV-arter som løvfrø og stor vandsalamander. Der arbejdes også med at placere flere sten på naturarealer for at øge den fysiske diversitet, da det har en gavnlig effekt på biodiversiteten i området.

Andre projekter

Aarhus Kommune arbejder med at øge biodiversiteten i havet.

Sebastian J. nævnte, at man i DN netop har opnået fondsstøtte til at anskaffe en undervandsdrone til undervandsoptagelser, og at den vil blive stillet til rådighed for f.eks. interesserede kommuner.

Slutteligt omtalte Lene 5 lavbundsprojekter (i Spørring, Kvottrup Mose, Østerlavsbækken, Malling Enge og Maden) - og samarbejder om skovrejsning ved Vilhelmsborg med Klimaskovfonden, Northside og Hedeselskabet Dalgas.

Der blev spurgt til, hvordan det ser ud med Aarhus Kommunes ambition om CO2-neutralitet i 2030 ?

Simon G. oplyste, at den netop vedtagne Mobilitetsplan står for en stor del heraf, foruden bl.a. 'Carbon Capture' (gevinsten herved er dog endnu uvis). Indtil videre holder politikerne fast - og et ambitiøst mål er nødvendigt, hvis man skal nå det.

4. Meddelelser og orientering

09.04.2025

a. Den Grønne Trepert

Simon G. fortalte, at 'de stærkeste kort' er repræsenteret i de 3 lokale Grønne Treperts, hvor Aarhus Kommune sidder for bordenden af den for Aarhus Bugt.

Det er rigtig vigtigt at skabe et rum til en åben diskussion af vanskelige emner.

Der er en styret proces, som man kan bruge til at bringe parterne 'sammen om bordet'.

Der er tale om en historisk stor omlægning - en frivillig omlægning.

Der er trussel om afgifter (incitamentsstruktur), hvis ikke man når i mål.

I Aarhus Kommune drejer det sig om udpegning af over 1.000 ha (lavbundslande) til '(klima)lavbundsprojekter'.

Det nye er, at de tre parter har lovet hinanden at finde frem til de bedste løsninger.

Simon G. spurgte de øvrige deltagere i Grønne Trepertsforhandlinger, hvad deres indtryk er indtil videre.

Sebastian J. (deltager i Trepert Aarhus Bugt) nævnte, at han så frem til en mere substantiel drøftelse sidenhen - ovenpå en fin indledende 'ryste-sammen øvelse'. De deltagende parter er alle dygtige mennesker, og der skal nok blive skabt et fælles rum. Indtil videre er Kommissoriet blevet gennemlæst, og formalia er på plads.

Der er blevet indkaldt til 4 møder.

Et katalog (1.300 ha) er allerede udarbejdet og udsendt.

Det blev nævnt, at kommunen nu må afvente de lokale Grønne Treperts beslutninger.

Søren H., Naturstyrelsen nævnte, at han har fornøjelsen at sidde med i alle tre viste kommuner. Her er oplevelserne meget forskellige, men alle er proaktive.

09.04.2025

Stort set alle lavbundsjord i DK skal tages ud af drift.

Simon G. forklarede, at man på næste trepartsmøde vil fremkomme med et 'bruttokort', som der skal tages stilling til. For nuværende skal alle parter bringes op 'på samme niveau'.

Simon G. nævnte, at alt lægges ind i en fælles database (MARS), og først når omlægningsplanerne er vedtaget i kommunerne, vil udpegninger af projektområder blive offentlige indtil da er udpegningerne fortrolige.

Fra flere sider blev der givet udtryk for, at denne fortrolighed er af afgørende betydning. Det er vigtigt at berørte lodsejerne får mulighed for at blive inddraget før alle andre.

Simon G. nævnte, at man ikke havde kunnet få svar på, hvor i plan-hierakiet denne information ligger.

b. Revision af Et Grønnere Aarhus

Lene oplyste, at man er i gang med en mindre gennemgang af Et Grønnere Aarhus.

Sebastian J. nævnte, at det ville være hensigtsmæssigt at tilføje delmål mhp. synliggørelse af resultater.

5. Evt.

Lene takkede for et godt møde og gjorde opmærksom på, at det næste møde i Det Grønne Råd nu forventes afholdt **mandag d. 26. maj** på Aarhus Rådhus – forud for den forventede udflugt med Teknisk Udvalg.